

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach

LKA.410.033.01.2017
P/17/094

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

NAJWYŻSZA IZBA KONTROLI
Delegatura w Katowicach
ul. Powstańców 29, 40-039 Katowice
T +48 32 784 42 00, F +48 32 784 42 30
lka@nik.gov.pl

I. Dane identyfikacyjne kontroli

Numer i tytuł kontroli	P/17/094 – Dostępność przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych ¹
Jednostka przeprowadzająca kontrolę	Najwyższa Izba Kontroli Delegatura w Katowicach
Kontrolerzy	1. Maria Talik, doradca prawny, upoważnienie do kontroli nr LKA/298/2017 z dnia 27 listopada 2017 r. 2. Stefania Zalewska, główny specjalista kontroli państwowej, upoważnienie do kontroli nr LKA/299/2017 z dnia 27 listopada 2017 r. (dowód: akta kontroli str. 1-4)
Jednostka kontrolowana	Urząd Marszałkowski Województwa Śląskiego w Katowicach ² , ul. Ligonja 46, 40-037 Katowice
Kierownik jednostki kontrolowanej	Wojciech Saługa, Marszałek Województwa Śląskiego ³ (dowód: akta kontroli str. 5)

II. Ocena kontrolowanej działalności⁴

Ocena ogólna

Uzasadnienie
oceny ogólnej

Urząd rozpoznał, z udziałem zainteresowanych środowisk, potrzeby starszych i niepełnosprawnych mieszkańców województwa w zakresie dostępności przestrzeni publicznej. W przyjętych dokumentach strategicznych oraz planistycznych wyznaczył cele i kierunki działań odpowiadające na zdiagnozowane potrzeby dotyczące poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i z niepełnosprawnościami.

W wojewódzkich programach wyrównywania szans osób niepełnosprawnych Urząd uwzględnił działania mające na celu poprawę dostępności przestrzeni publicznej, w tym minimalizowania barier architektonicznych w obiektach publicznych, w których prowadzono rehabilitację osób niepełnosprawnych, m.in. w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych.

Urząd nie posiadał jednak kompleksowych informacji o dostępności dla osób starszych i niepełnosprawnych wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych, przez co podejmowane działania nie były w pełni skuteczne. Urząd nie opracował uniwersalnych narzędzi wspierających zarówno inne podmioty (gminy i powiaty), jak i wojewódzkie samorządowe jednostki organizacyjne w działaniach na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla seniorów

¹ Kontrolą objęto lata 2016 – 2017 (do zakończenia kontroli NIK), a także wcześniejsze działania, które oddziaływały na kontrolowane obszary działalności Urzędu.

² Zwany dalej „Urzędem”.

³ Zwany dalej „Marszałkiem”.

⁴ Najwyższa Izba Kontroli stosuje 3-stopniową skalę ocen: pozytywna, pozytywna mimo stwierdzonych nieprawidłowości, negatywna. Jeżeli sformułowanie oceny ogólnej według proponowanej skali byłoby nadmiernie utrudnione, albo taka ocena nie dawałaby prawdziwego obrazu funkcjonowania kontrolowanej jednostki w zakresie objętym kontrolą, stosuje się ocenę opisową, bądź uzupełnia ocenę ogólną o dodatkowe objaśnienie.

i niepełnosprawnych. W większości wojewódzkich jednostek organizacyjnych nie przeprowadzono audytów występujących barier architektonicznych.

Urząd nie posiadał także pełnych informacji o efektach realizacji działań ujętych w Wojewódzkim programie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych oraz przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu na lata 2011-2016⁵ (*Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2016*).

III. Opis ustalonego stanu faktycznego

1. Diagnoza potrzeb i strategię działań na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych

Opis stanu faktycznego

1.1. Zadania związane z opracowaniem oraz nadzorem realizacji wojewódzkich programów dotyczących wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu oraz pomocą w realizacji zadań na rzecz osób niepełnosprawnych zostały powierzone Wydziałowi Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu. Sporządzanie sprawozdań z realizacji Wojewódzkiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych i przeciwdziałania ich wykluczeniu społecznemu na lata: 2017-2022⁶ (*Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2022*) również przypisano tej komórce Urzędu.

(dowód: akta kontroli str. 124-125)

Kwestie dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych zostały ujęte w wymienionych poniżej, uchwalonych przez Samorząd Województwa Śląskiego, dokumentach strategicznych i programowych:

Strategia Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020+” (*Strategia Rozwoju*) została uchwalona przez Sejmik Województwa Śląskiego 1 lipca 2013 r.⁷ Na potrzeby przygotowania projektu aktualizacji strategii opracowano „Diagnozę strategiczną rozwoju województwa śląskiego”⁸, w której dokonano analizy, m.in. sytuacji demograficznej województwa, liczby osób niepełnosprawnych oraz poziomu dostosowania wybranych obiektów do potrzeb tych osób. Powyższa analiza została przeprowadzona na podstawie m.in.: dostępnych, na moment opracowywania, danych ze statystyki publicznej GUS (Narodowy Spis Powszechny oraz baza Bank Danych Lokalnych), danych ministerialnych oraz rocznych raportów monitoringowych, obowiązującej wówczas, strategii rozwoju. Prace nad aktualizacją dokumentu rozpoczęto w 2012 r.⁹ W ramach prac aktualizacyjnych przeprowadzono m.in. konsultacje ze wszystkimi gminami i powiatami w województwie, ankietę ewaluacyjną obowiązującej strategii¹⁰ oraz szereg spotkań o charakterze warsztatowym. Projekt *Strategii Rozwoju* poddano szerokim konsultacjom społecznym. Pismo w sprawie konsultacji skierowano również do Wojewódzkiej Społecznej Rady ds. Osób Niepełnosprawnych. Przez cały okres trwania konsultacji (marzec - maj 2013 r.) projekt dokumentu był udostępniony na stronie internetowej

⁵ Przyjęty Uchwałą nr 2457/78/IV/2011 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 15 września 2011 r.

⁶ Przyjęty Uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego Nr 82/167/V/2017 z dnia 17 stycznia 2017 r.

⁷ Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego Nr IV/38/2/2013. Dokument będący aktualizacją Strategii Rozwoju Województwa Śląskiego „Śląskie 2020”, uchwalonej przez Sejmik Województwa Śląskiego 17 lutego 2010 roku.

⁸ Opracowanie zostało przygotowane w 2012 r. przez Regionalne Centrum Analiz Strategicznych („RCAS”). Jako okres podstawowy do analiz przyjęto lata 2002-2011.

⁹ Uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego Nr 237/118/IV/2012 z dnia 31 stycznia 2012 r.

¹⁰ Elementem konsultacji była również ankietę ewaluacyjną obowiązującej strategii.

Urzędu oraz w Biuletynie Informacji Publicznej¹¹. W celu umożliwienia zapoznania się z efektami prowadzonych prac jak najszerszemu gronu zainteresowanych, zorganizowano konferencję „Cele i kierunki rozwoju województwa śląskiego do roku 2020”.

(dowód: akta kontroli str. 86, 87-122)

Według zapisów *Strategii Rozwoju*, działania na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych zostały określone w dwóch obszarach priorytetowych: *Szanse rozwojowe mieszkańców (B)* i *Przestrzeń (C)*. W zakresie celu operacyjnego B.3.: *Harmonia społeczna i wysoki kapitał zaufania oraz dogodne warunki życia mieszkańców* wskazano kierunek działań (6): *Poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych dla wszystkich, w szczególności dla osób o obniżonej mobilności*, natomiast w ramach celu operacyjnego C.3: *Wysoki poziom ładu przestrzennego i efektywne wykorzystanie przestrzeni* wskazano Kierunek działań (2): *Poprawa jakości i atrakcyjności przestrzeni publicznych, szczególnie centrów miast i centrów dzielnic oraz przestrzeni recepcyjnych*. Dla wyznaczonych w dokumencie kierunków działań założono horyzont czasowy do roku 2020. Źródłem finansowania wynikających ze strategii działań miały być środki własne jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego, środki pochodzące z budżetu państwa, środki pochodzące z budżetu Unii Europejskiej¹², inne środki pochodzące ze źródeł zagranicznych, fundusze z międzynarodowych instytucji oraz fundusze innych uczestników procesu wdrażania Strategii, w tym sektora prywatnego.

(dowód: akta kontroli str. 86, 87-122)

Strategia Polityki Społecznej Województwa Śląskiego na lata 2006-2020. Aktualizacja 2015 (*Strategia Polityki Społecznej*) została przyjęta przez Sejmik Województwa Śląskiego 31 sierpnia 2015 r.¹³ Prace związane z aktualizacją *Strategii Polityki Społecznej* koordynował Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej¹⁴. Przy opracowywaniu dokumentu wykorzystywano dane ze statystyki publicznej oraz dane ministerialne. Korzystano także z opracowań, raportów, analiz i ekspertyz dotyczących zidentyfikowanych problemów społecznych¹⁵. Prace nad aktualizacją strategii były prowadzone w latach 2013-2015 metodą partycypacyjną. Utworzono siedem zespołów zadaniowych, w tym *zespół zadaniowy ds. seniorów* i *zespół zadaniowy ds. niepełnosprawności*. W skład wszystkich zespołów wchodził przedstawiciele Samorządu Województwa Śląskiego, jednostek samorządu terytorialnego, instytucji pomocy i integracji społecznej, instytucji rynku pracy, kluczowych instytucji regionalnych, środowisk naukowych oraz organizacji pozarządowych, w tym działających na rzecz osób starszych i niepełnosprawnych.

¹¹ Zwany dalej „BIP”.

¹² Zwanej dalej „UE”.

¹³ Uchwała Sejmiku Województwa Śląskiego nr VI/116/2015 z dnia 31 sierpnia 2015 r.

¹⁴ Zwany dalej „ROPS”.

¹⁵ W szczególności z następujących opracowań: Wstęp do publikacji dr P. Szukalskiego pt. *Starzenie się ludności województwa śląskiego - nieunikniony wzrost zapotrzebowania na wsparcie publiczne?*, 2011; Ekspertyza prof. SGH dr. hab. P. Błędowskiego, *Sytuacja osób starszych w województwie śląskim*, 2013; Ekspertyza G. Knapik, *Problem niepełnosprawności w województwie śląskim*, 2013; Artykuł dr B. Zasepy, *Identyfikacja wyzwań w obszarze polityki społeczno-gospodarczej w Polsce w kontekście procesu starzenia się społeczeństwa*, 2014; Artykuł prof. WSH dr M. Zralek, *Tworzenie warunków sprzyjających aktywności ludzi starszych*, 2014; Artykuł dr hab. M. Kaczmarczyka, *Wymiary cyberwykluczenia osób starszych*, 2014; Artykuł dr hab. prof. UŚ B. Mikołajczyk, *Światowe, europejskie i krajowe inicjatywy na rzecz osób starszych*, 2014; Artykuł R. Majera, *Diagnoza, program, działanie. Wobec starości w środowiskach lokalnych (przykład Częstochowy)*, 2014; Artykuł I. Malik, *Jak zorganizować seniorów i zachęcić ich do aktywności społecznej? Na przykładzie Ośrodka Pomocy Społecznej w Czerwoncu-Leszczynach*, 2014; Artykuł dr inż. I. Benek, *Analiza porównawcza pokoi pacjentów starszych na przykładzie wybranych szpitali geriatrycznych*, 2014; Artykuł dr I. Zając-Gawlak, dr Dariusz Pośpiech, *Aktywność fizyczna sposobem na pomyślne starzenie się człowieka*, 2014; Artykuł dr inż. arch. A. Labus, *Miasto przyjazne osobom starszym na przykładzie SANGERHAUSEN*, 2014; Raport podstawowy z badania Seniorzy w województwie śląskim jako dawcy i odbiorcy wsparcia, 2012 (BBS OBSERWATOR Budziło Socjała Spółka Jawna z siedzibą w Krakowie); Raport podstawowy z badania Aktywność opiekuńcza mieszkańców województwa śląskiego, 2013 (BBS OBSERWATOR Budziło Socjała Spółka Jawna z siedzibą w Krakowie).

Celem spotkań tych zespołów było: omawianie kwestii społecznych dotyczących osób starszych i niepełnosprawnych, w tym problemów związanych z barierami przestrzennymi oraz wypracowywanie analiz SWOT danego obszaru merytorycznego, rekomendacji, celów strategicznych, kierunków działań, działań, źródeł finansowania oraz wskaźników monitoringu.

Projekt dokumentu był poddawany konsultacjom społecznym. W toku konsultacji istniała możliwość podniesienia kwestii dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych.

(dowód: akta kontroli str. 86, 87-122)

Przedsięwzięcia na rzecz tych grup osób określono w dwóch celach strategicznych i w przyjętych dla ich realizacji kierunkach działań oraz w działaniach.

W ramach celu strategicznego nr 2: *Tworzenie warunków do pełnego uczestnictwa osób starszych w życiu społecznym, w tym zawodowym* wskazano kierunek działania 2.2.: *Identyfikacja, łagodzenie, zapobieganie i przeciwdziałanie barierom utrudniającym pełnoprawne życie osób starszych w społeczeństwie* oraz przyjęto następujące działania: *Diagnozowanie i monitorowanie ograniczeń psychospołecznych, ekonomicznych i zdrowotnych w funkcjonowaniu osób starszych (2.2.1.); Stworzenie systemu informacji przestrzennej poprawiającego dostępność do informacji przydatnych osobom starszym (2.2.2.); Inspirowanie działań na rzecz włączenia miast województwa śląskiego do Światowej Sieci Miast Przyjaznych Osobom Starszym WHO i Europejskiej Sieci Zdrowych Miast WHO (2.2.4).*

W celu strategicznym nr 3: *Wzmacnianie uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym oraz zawodowym* wskazano kierunek działania 3.5.: *Integrowanie i inicjowanie działań różnych podmiotów w zakresie wzmacniania wsparcia i uczestnictwa społecznego osób niepełnosprawnych* oraz przyjęto działania: *Włączanie osób z niepełnosprawnością oraz osób o ograniczonej sprawności w planowanie i realizację programów rewitalizacji (komponent społeczny i inwestycyjny) w nowej perspektywie finansowej 2014-2020 (3.5.2.); Stosowanie technik projektowania uniwersalnego i szerokich konsultacji społecznych/ audytu społecznego obiektów użyteczności publicznej pod kątem dostępności obiektów dla osób o ograniczonej sprawności – likwidacja barier architektonicznych (3.5.3.); Tworzenie warunków do maksymalnego uczestnictwa osób niepełnosprawnych w życiu społecznym, w tym korzystania z instytucji kultury, sportu itp. (3.5.5.) oraz Poprawa dostępności do transportu publicznego osób niepełnosprawnych (3.5.11.).* Horyzont czasowy dokumentu określono do 2020 roku. Jako źródła finansowania przyjętych działań wskazano, m.in. budżet samorządu województwa, budżety jednostek samorządu terytorialnego, fundusze unijne, budżet państwa, budżet Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych¹⁶ oraz budżety własne organizacji pozarządowych.

Kierunki i działania przyjęte w *Strategii Polityki Społecznej* odnoszą się do dokumentów strategicznych, w tym do *Długofalowej Strategii Rozwoju Kraju do roku 2030* oraz *Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2020*. Ponadto korespondują z kierunkami interwencji określonymi w *Założeniach Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020* w zakresie m.in. współpracy z seniorami i organizacjami społecznymi w sprawie oceny miejsc i budynków publicznych pod względem dostępności dla osób starszych oraz przygotowania planów i propozycji zmian, które by uwzględniały potrzeby tych osób, planowania transportu publicznego z uwzględnieniem potrzeb osób starszych, wdrażania zasad projektowania uniwersalnego na każdym poziomie oraz wspierania budowy

¹⁶ Zwanego dalej „PFRON”.

zespołów jak i zmiany istniejących, specjalnie przystosowanych pod względem infrastruktury i usług do potrzeb osób starszych.

(dowód: akta kontroli str. 86, 87-122)

W latach 2016-2017 funkcjonowały dwa programy wyrównywania szans osób niepełnosprawnych, tj.: *Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2016* oraz - od września 2017 r. - *Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2022*.

Przy opracowaniu *Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2016* wykorzystano dane publikowane przez GUS, Urząd Statystyczny w Katowicach, Wojewódzki Urząd Pracy w Katowicach oraz dane udostępnione przez organizacje społeczne działające na rzecz osób niepełnosprawnych. W dokumencie tym przedstawiono diagnozę skali zjawiska niepełnosprawności i jego rozmiarów w województwie śląskim na tle sytuacji ogólnokrajowej oraz zaprezentowano wyniki analizy SWOT, która polegała na przedstawieniu słabych i mocnych stron, a także szans i zagrożeń dla procesów integracji społecznej oraz zawodowej osób niepełnosprawnych w regionie. Zagadnienia dostępności przestrzeni publicznej zostały określone w celu operacyjnym V: *Tworzenie warunków do zachowania samodzielności i niezależności osób niepełnosprawnych, poprzez rozwój kompleksowego systemu rehabilitacji*. W ramach określonych dla jego realizacji przedsięwzięć (5.2: *Rozszerzenie oferty usług rehabilitacyjnych na rzecz osób niepełnosprawnych oraz podnoszenia ich jakości* oraz 5.3.: *Wspieranie inicjatyw zmierzających do zwiększenia dostępu do wszystkich sfer życia osób niepełnosprawnych*) zaplanowano następujące zadania służące poprawie dostępności przestrzeni publicznej dla niepełnosprawnych: [1] *wspierania rozbudowy i modernizacji placówek służących osobom niepełnosprawnym*, [2] *rozwój infrastruktury, służącej nabywaniu i rozwijaniu umiejętności zawodowych osób niepełnosprawnych* oraz [3] *rekomendowanie projektów zwiększających dostępność do sfer życia społecznego dla osób niepełnosprawnych*.

W Programie przyjęto zasady monitorowania realizacji działań, jednak nie przedstawiono wskaźników monitorujących, co opisano w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”. Horyzont czasowy programu określono do roku 2016. Jako źródła finansowania wskazano budżet jednostek samorządu terytorialnego (zgodnie z kompetencjami wynikającymi m.in. z ustawy z dnia 27 sierpnia 1997r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych¹⁷), środki PFRON, fundusze UE, środki pozabudżetowe w tym z krajowych i zagranicznych funduszy prywatnych oraz środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe.

(dowód: akta kontroli str. 86, 87-122)

W przygotowaniu *Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2022*, w szczególności jego części diagnozującej sytuację społeczno-zawodową tych osób, wykorzystywano m.in. dane statystyczne z narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2011 r., ze *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* oraz z *Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności*¹⁸. Program powstał przy współpracy przedstawicieli instytucji i środowiska osób niepełnosprawnych¹⁹. Kwestie dostępności przestrzeni publicznej dla osób niepełnosprawnych ujęto w celu operacyjnym II: *Poprawa dostępności do obiektów służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych*, w ramach przedsięwzięcia 2.1.: *Wspieranie poprawy*

¹⁷ Dz. U. z 2016 r., poz. 2046 ze zm.

¹⁸ Zwane dalej „BAEL”.

¹⁹ PFRON Oddział Śląski w Katowicach, ROPS w Katowicach, Ośrodek Metodyczno-Edukacyjny „Metis” w Katowicach.

dostępności tych obiektów. Dla osiągnięcia tego celu wskazano kierunek działań 2.1.1.: *Dofinansowanie robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych*. W programie zaplanowano prowadzenie jego monitoringu i ewaluacji w oparciu o wskaźniki monitoringowe związane z sytuacją społeczną osób niepełnosprawnych w województwie śląskim oraz o wskaźniki realizacji celów programu. Dla celu II przyjęto dwa wskaźniki realizacji: [1] *liczba i rodzaj podmiotów, które otrzymały dofinansowanie do robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych (z podziałem na miasto i wieś)* oraz [2] *wysokość przyznanego dofinansowania do robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych w danym roku przez Samorząd Województwa Śląskiego*. Horyzont czasowy programu określono do 2022 roku, a jako źródła finansowania przyjętych działań wskazano m.in. budżet jednostek samorządu terytorialnego (w ramach kompetencji), środki PFRON, środki UE oraz środki pozyskiwane przez organizacje pozarządowe.

(dowód: akta kontroli str. 86, 87-122)

W Planie Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Śląskiego 2020+²⁰ (*Plan zagospodarowania przestrzennego*) zagadnienia dotyczące osób starszych i niepełnosprawnych zostały uwzględnione:

- w rozdziale I: *Diagnoza stanu*, w pkt. 3.: *Trendy przestrzenne rozwoju regionu*, w ppkt. 3.1.: *Trendy społeczne*, gdzie określono tendencje zmian uwzględniające m.in.: postępujący proces starzenia się społeczeństwa oraz wydłużanie się przeciętnej długości życia, powodujące konieczność powstawania bezpiecznych przestrzeni, oferujących atrakcyjną ofertę spędzania wolnego czasu, przyjaznych ludziom starszym;

- w rozdziale III: *Ustalenia planu*, w pkt. 3: *Cel 2.: Szanse rozwojowe mieszkańców – zapewnienie mieszkańcom dostępu do usług publicznych*, gdzie wskazano kierunek polityki przestrzennej: *Rozwój obszarów objętych procesami dyfuzji rozwoju z wykorzystaniem ich wewnętrznych potencjałów (2.1)*, dla którego przyjęto działanie: *rozwijanie i podnoszenie jakości usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i osób z dysfunkcjami* oraz wskazano kierunek polityki przestrzennej: *Rozwój obszarów wymagających wsparcia procesów rozwojowych (2.2)* wraz z działaniem: *rozwijanie i podnoszenie jakości usług wspierających funkcjonowanie osób starszych i osób z dysfunkcjami*;

- W rozdziale III, w pkt. 3.: *Zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych*, gdzie określono zasady zagospodarowania przestrzennego obszarów funkcjonalnych, uwzględniające specyfikę poszczególnych obszarów i celów przyjętych w dokumencie. Dla miejskiego obszaru funkcjonalnego przyjęto m.in. następujące zasady uwzględniające potrzeby osób starszych i niepełnosprawnych: [1] *zapewnienie wielofunkcyjności osiedli i dostępności do usług podstawowych*; [2] *wyposażenie przestrzeni publicznych w infrastrukturę z uwzględnieniem ograniczeń i potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, w tym utrudniającymi poruszanie się w przestrzeni lub jej percepcję, osób starszych oraz sprawujących opiekę nad małymi dziećmi* [3] *wprowadzenie rozwiązań przestrzennych poprawiających bezpieczeństwo publiczne (dla miejskiego obszaru funkcjonalnego)*. Dla wiejskiego obszaru funkcjonalnego przyjęto w zakresie poprawy dostępności następujące zasady: [1] *kształtowanie oraz poprawa dostępności przestrzeni i obiektów publicznych z uwzględnieniem ograniczeń i potrzeb osób z różnymi dysfunkcjami, w tym utrudniającymi poruszanie się w przestrzeni lub jej percepcję, osób starszych oraz sprawujących opiekę*

²⁰ Przyjęty przez Sejmik Województwa Śląskiego uchwałą Nr V/26/2/2016 z dnia 29 sierpnia 2016 r.

nad małymi dziećmi, [2] wprowadzenie rozwiązań przestrzennych poprawiających bezpieczeństwo publiczne (dla wiejskiego obszaru funkcjonalnego). Natomiast dla obszarów wymagających rewitalizacji: [1] kreowanie przyjaznych przestrzeni publicznych, sprzyjających integracji lokalnej społeczności, przeciwdziałającej segregacji i wykluczeniu społecznemu, przyciągających turystów i inwestorów, [2] rewitalizację zdegradowanej tkanki miejskiej, w tym m.in. dzielnic śródmiejskich, współczesnych osiedli mieszkaniowych z uwzględnieniem kształtowania przestrzeni publicznych sprzyjających integracji społeczności lokalnych, kształtowania struktur przestrzennych wspierających aktywizację i przedsiębiorczość społeczną, poprawę stanu bezpieczeństwa publicznego oraz ograniczenia niskiej emisji (dla obszarów wymagających rewitalizacji).

Konsultacje społeczne²¹ projektu *Planu zagospodarowania przestrzennego* wraz z *Prognozą oddziaływania na środowisko* trwały od 9 listopada do 11 grudnia 2015 roku. Zaproszenie do udziału w konsultacjach społecznych umieszczono m.in. na stronie BIP Urzędu, na elektronicznej tablicy ogłoszeń, na stronie internetowej, oraz w prasie o zasięgu regionalnym („Dziennik Zachodni”). W konsultacjach społecznych mogli wziąć udział wszyscy zainteresowani, a wnioski do projektu mogły składać m.in. osoby fizyczne, organizacje, instytucje, związki oraz stowarzyszenia. Przez okres trwania konsultacji projekt dokumentu był udostępniony m.in. na stronie internetowej Województwa Śląskiego. W trakcie konsultacji społecznych uwagi i wnioski złożyło 6 organizacji, 3 gminy, 2 podmioty gospodarcze i 7 osób fizycznych. Według wyjaśnień Kierownik Referatu w Biurze ds. Planowania Przestrzennego, kwestia dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych nie była zgłaszana w trakcie konsultacji społecznych.

Dokument uwzględniał założenia *Długofalowej Polityki Senioralnej w Polsce na lata 2014-2020* oraz ustalenia *Koncepcji Przestrzennego Zagospodarowania Kraju 2030*²². Pismem z dnia 21 stycznia 2016 r.²³ Minister Rozwoju stwierdził zgodność przedłożonego projektu *Planu zagospodarowania przestrzennego* z KPZK 2030.

(dowód: akta kontroli str. 86, 87-122, 293-296)

Zarząd Województwa Śląskiego przyjął 19 września 2017 r. *Koncepcję polityki przeciwdziałania negatywnym zmianom demograficznym, depopulacji i starzeniu się społeczeństwa*²⁴. W ramach prac związanych z przygotowaniem tego dokumentu przeprowadzono badania ankietowe, analizę sytuacji demograficznej oraz opracowano *Charakterystykę województwa śląskiego w ujęciu demograficznym*. W koncepcji wskazano dwa obszary wsparcia (społeczny i gospodarczy), dla których określono listy projektów. Trzy, określone w obszarze gospodarczym projekty - *Domy międzypokoleniowe*, *Przyjazne dzielnice* oraz *Sprawna komunikacja publiczna* - zakładały wsparcie seniorów poprzez: tworzenie miejsc i przestrzeni przyjaznych, dostosowywanie obiektów i urządzeń do potrzeb osób korzystających oraz dostosowywanie transportu i komunikacji. W dokumencie tym określono także system wdrażania i monitorowania koncepcji. Założono, że projekty będą realizowane przez różnego rodzaju podmioty, w tym organy i instytucje państwowe, jednostki samorządu terytorialnego oraz organizacje pożytku publicznego. Dla samorządu województwa śląskiego wyznaczono zadanie „spinań”, pod względem organizacyjnym i informacyjnym działań podejmowanych w ramach realizacji koncepcji. Ze względu na wielość podmiotów realizujących

²¹ Według uzasadnienia do *Planu zagospodarowania przestrzennego* określonego w Załączniku Nr 1 do Uchwały Nr 1913/ 139 N/2016 Zarządu Województwa Śląskiego z dnia 20 września 2016 r.

²² Zwany dalej „KPZK 2030”.

²³ DPM.1.7710.15.2015/2016.AT.2.

²⁴ Uchwała Zarządu Województwa Śląskiego Nr 1893/217/N/2017.

potencjalne działania i projekty, monitoring dokumentu ograniczono do sytuacji demograficznej w województwie śląskim z uwzględnieniem jej przestrzennych aspektów.

(dowód: akta kontroli str. 240-276)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

W *Programie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2016*, który obowiązywał w latach 2011-2016 (przyjętym uchwałą Zarządu Województwa Śląskiego z 15 września 2011 r.) nie przedstawiono wskaźników pomiaru zrealizowanych działań, pomimo iż ich wytypowanie i prezentacja zostały w tym programie przewidziane²⁵.

Wskutek braku wskaźników, Urząd nie zapewnił bieżącego monitorowania realizacji działań oraz możliwości sporządzenia oceny realizacji tego programu (które przedstawiono w punkcie 2.1. niniejszego wystąpienia).

W swoich wyjaśnieniach Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej nie odniosła się do przyczyn niezaprezentowania w tym programie wskaźników, podała natomiast, że ocena programu była dokonywana w oparciu o *materiały sprawozdawcze przekazywane do PFRON, w których przedstawiano poziom wydatkowania środków PFRON na inwestycje w obiektach służących rehabilitacji*.

W ocenie NIK, zakres danych prezentowany w kwartalnych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych o zadaniach realizowanych ze środków PFRON, w części dotyczącej dofinansowania robót budowlanych, dotyczących obiektów służących rehabilitacji, w związku z potrzebami osób niepełnosprawnych obejmował jedynie informacje dotyczące: liczby złożonych wniosków, liczby zawartych umów oraz wysokości wypłaconego dofinansowania ogółem (w tym na rzecz dzieci i młodzieży niepełnosprawnej oraz na rzecz mieszkańców wsi) i nie był wystarczający do monitorowania realizacji działań zaplanowanych w tym programie.

(dowód: akta kontroli str. 86, 126-135, 138)

Ocena cząstkowa

W Urzędzie rzetelnie rozpoznawano potrzeby starszych i niepełnosprawnych mieszkańców województwa śląskiego dotyczące przestrzeni publicznej. NIK pozytywnie ocenia uwzględnienie tych potrzeb w wojewódzkich programach strategicznych i planistycznych. Stwierdzona nieprawidłowość dotyczyła nieprzedstawienia wskaźników pomiaru zrealizowanych działań w *Programie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2016*, wskutek czego nie zapewniono jego bieżącego monitorowania.

2. Działania na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych

Opis stanu
faktycznego

2.1. W okresie objętym kontrolą Urząd nie opracował uniwersalnych narzędzi (np. projektów, programów) wspomagających działania innych podmiotów (np. gmin, powiatów) na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych. Według informacji pozyskanych w toku kontroli, pomimo braku dokumentu Samorząd Województwa podejmował szereg przedsięwzięć wspierających jednostki samorządu terytorialnego w tych działaniach. I tak m.in.:

1) Wydział Zdrowia i Polityki Społecznej upowszechniał koncepcję uniwersalnego projektowania poprzez realizację m.in.: w warsztatach (*Dofinansowanie ze środków*

²⁵ Program wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2016, str. 7.

PFRON robót budowlanych w obiektach służących rehabilitacji osób niepełnosprawnych), cyklicznych spotkań (w ramach Forum pełnomocników ds. osób niepełnosprawnych) poświęconych likwidacji barier architektonicznych, konferencji poświęconej konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych (współorganizowanej przez ROPS), spotkania Powiatowych Społecznych Rad ds. Osób Niepełnosprawnych (poświęconego m.in. barierom architektonicznym w budynkach użyteczności publicznej). Według wyjaśnień Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej, Województwo Śląskie od 2013 r. jest również partnerem w Konkursie *Samorząd Równych Szans*, gdzie nagradzane są najlepsze praktyki w zakresie polityki na rzecz osób niepełnosprawnych, w tym projekty w zakresie inwestycji budowlanych zapewniające dostęp dla wszystkich.

2) W ramach szkoleń *Dostępność stron internetowych, standard WCAG 2.0*, zrealizowanych przez Śląskie Centrum Społeczeństwa Informacyjnego w Katowicach²⁶, przeszkolono około 80 pracowników jednostek samorządu terytorialnego województwa śląskiego²⁷.

3) ROPS wspierał gminy w procesie opracowania lub aktualizowania programów rewitalizacji, stanowiących podstawę do ubiegania się o dotację z funduszy UE, przy realizacji projektów rewitalizacyjnych w konkursie dotacji *Śląskie programy rewitalizacji – wsparcie dla gmin*²⁸.

(Dowód: akta kontroli str. 75-78, 80-85, 136-143)

Koordinatorem procesu monitoringu i ewaluacji *Strategii Rozwiązywania Problemów Społecznych* był ROPS. Zgodnie z zapisami dokumentu strategicznego *poziom osiągnięcia wskaźników monitorowany będzie w zależności od potrzeb, nie rzadziej jednak niż raz na trzy lata*. W lutym 2017 r. został opracowany *Raport zawierający wskaźniki monitoringowe celów strategicznych za lata bazowe 2014-2015*. Badania monitoringowe strategii obejmujące okres od 1 września 2015 r. do 31 sierpnia 2017 r. były prowadzone w IV kwartale 2017 r. Obecnie, według wyjaśnień Dyrektora ROPS, trwa proces opracowywania raportu z powyższych badań.

(Dowód: akta kontroli str. 149-169)

Zgodnie z założeniami *Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2016* ocena realizacji przedmiotowego programu miała być dokonywana w *oparciu o materiały sprawozdawcze i ewaluacyjne przedstawiane w każdym roku przez poszczególnych wykonawców i partnerów*. Wskazane w wyjaśnieniach Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej kwartalne sprawozdania rzeczowo-finansowe o zadaniach zrealizowanych ze środków PFRON otrzymanych przez samorządu województwa nie potwierdzały, że realizacja określonych w programie celów została poddana ocenie poprzez wskaźniki monitoringowe, co opisano w sekcji „Ustalone nieprawidłowości”.

Prace monitoringowe realizacji Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2022 (za rok 2017) zostały rozpoczęte i, według wyjaśnień Dyrektora Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej, będą prowadzone do 31 marca 2018 r.

(Dowód: akta kontroli str. 86, 126-136, 138, 146)

Według informacji uzyskanych w toku kontroli, na realizację zadań ujętych w obydwu programach wyrównywania szans osób niepełnosprawnych wydatkowano

²⁶ Jednostka organizacyjna Województwa Śląskiego.

²⁷ Szkolenia realizowane w ramach realizacji celów strategicznych Strategii Rozwoju Społeczeństwa Informacyjnego 2020+.

²⁸ Współfinansowanego ze środków UE w ramach Funduszu Spójności w ramach Programu Operacyjnego Pomoc Techniczna 2014-2020.

w 2016 r. 8 757,4 tys. zł tys. (w tym 1 762,9 tys. zł z budżetu Samorządu Województwa Śląskiego)²⁹, natomiast w 2017 r. – 14 127,1 tys. zł (w tym 5 355,2 tys. zł z budżetu Województwa Śląskiego). W ramach ww. środków na usuwanie barier w obiektach publicznych, w których prowadzona jest rehabilitacja osób z niepełnosprawnością, wydatkowano w latach 2016 i 2017 odpowiednio 8 650,6 tys. zł (98,8%) i 14 068,4 tys. zł (99,6%). Ze środków tych dofinansowano realizację 40 zadań (realizowanych również w jednostkach organizacyjnych Województwa Śląskiego), w tym m.in.: wymianę czterech dźwigów szpitalnych wraz z remontem szybów windowych i wewnętrznych instalacji elektrycznych w budynku „C” w Samodzielnym Publicznym Centralnym Szpitalu Klinicznym im. prof. Kornela Gibińskiego Śląskiego Uniwersytetu Medycznego w Katowicach, przebudowę dźwigów w budynku A3 i D2 Wojewódzkiego Szpitala Specjalistycznego nr 4 w Bytomiu, modernizację kompleksu rehabilitacyjnego wraz z wymianą drzwi wewnętrznych i modernizację balkonów w Domu Pomocy Społecznej w Bytomiu, modernizację łazienek w Domu Pomocy Społecznej w Gorzycach, przebudowę i adaptację budynku mieszkalnego na potrzeby mieszkania chronionego Stowarzyszenia na rzecz Niepełnosprawnych SPES w Katowicach, przebudowę wejścia głównego do budynku Górnośląskiego Ośrodka Kardiologii z dostosowaniem dla potrzeb osób niepełnosprawnych, wykonanie podjazdów dla niepełnosprawnych w budynkach Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego im. dr Emila Cyrana w Lublińcu, przebudowę tarasu wraz z podjazdem do wejścia głównego, stosownie do potrzeb niepełnosprawnych mieszkańców Domu Pomocy Społecznej w Żywcu, dobudowę zewnętrznego szybu windy w Domu Pomocy Społecznej Zgromadzenia Sióstr Opatrzności Bożej w Wodzisławiu Śląskim.

(Dowód: akta kontroli str. 17-23, 145)

2.2. Urząd zajmuje pomieszczenia w 10 obiektach zlokalizowanych w trzech miastach (Katowice, Bielsko-Biała, Częstochowa). Jedynie jeden z tych budynków jest własnością Województwa Śląskiego. Pomieszczenia w pozostałych dziewięciu - są zajmowane przez Urząd na podstawie umów użyczenia lub umów najmu. Według wyjaśnień Dyrektora Wydziału Organizacyjnego, budynek będący własnością Województwa Śląskiego jest wyposażony w: podjazd do wejścia, dwie platformy dla osób niepełnosprawnych, windy, miejsce parkingowe, toalety przystosowane dla niepełnosprawnych. Dyrektorka Wydziału Organizacyjnego poinformowała, że pomieszczenia wynajmowane przez Urząd zostały poddane przeglądom w zakresie sieci teleinformatycznej, ich stanu technicznego i wyposażenia w trakcie procedury podpisywania umów użyczenia oraz najmu.

Punkt informacyjny o Funduszach Europejskich mieści się w budynku przystosowanym do potrzeb osób z niepełnosprawnościami ruchowymi i został wyposażony w pętlę indukcyjną.

W 2016 r. w Urzędzie został przeprowadzony audyt podmiotowej strony BIP pod kątem dostępności dla osób niepełnosprawnych. Jego zakres obejmował m.in. zgodność z wymogami rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 12 kwietnia 2012 r. w sprawie Krajowych Ram Interoperacyjności, minimalnych wymagań dla rejestrów publicznych i wymiany informacji w postaci elektronicznej oraz minimalnych wymagań dla systemów teleinformatycznych³⁰. Wyniki audytu uwzględniono

²⁹ Na realizację zadań ujętych w Programie wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2016 wydatkowano w latach 2011-2016 łącznie 51 071,2 tys. zł (w tym 4 183,8 tys. zł z budżetu Samorządu Województwa Śląskiego). Na usuwanie barier architektonicznych w obiektach publicznych, w których prowadzona jest rehabilitacja osób z niepełnosprawnością wydatkowano 50 459,6 tys. zł, co stanowiło 98,8% wydatków poniesionych na realizację tego programu.

³⁰ Dz. U. z 2017 r., poz. 2247.

w przedmiocie zamówienia „Wykonanie i wdrożenie portalu BIP dla Samorządu Województwa Śląskiego”, które znajdowało się w trakcie realizacji.

(Dowód: akta kontroli str. 65-67)

W latach 2016-2017 w dwóch jednostkach organizacyjnych Województwa Śląskiego³¹ przeprowadzono audyt ich dostępności dla osób starszych i niepełnosprawnych.

- w Bibliotece Śląskiej w Katowicach audyt prowadzili przedstawiciele stowarzyszenia Aktywne Życie. W badaniu uczestniczyła osoba niepełnosprawna. Audytem objęto budynek Biblioteki Śląskiej (drogi dojazdowe, możliwość parkowania pojazdu, dostępność toalet, przystosowanie wind, powierzchnie podłóg, przystosowanie miejsc pracy dla niepełnosprawnych w czytelnich i wypożyczalni, możliwość korzystania z sali audiowizualnej). W wyniku przeprowadzonego audytu został opracowany i umieszczony na stronie internetowej³² przez ww. stowarzyszenie informator, w którym zawarto informacje dotyczące dostępności i udogodnień w zakresie lokalizacji, wejścia do budynku, wnętrza budynku, toalet;

- w Muzeum Śląskim w Katowicach audyt dostępności budynku głównego przeprowadzono z udziałem m.in. osób niewidomych, podopiecznych fundacji Szansa dla Niewidomych. Audytem objęto teren zewnętrzny Muzeum, przestrzenie komunikacyjne w budynku głównym, „ścieżkę dotyku” w przestrzeni Galerii sztuki polskiej 1800-1945, Galerii sztuki polskiej po 1945 oraz wystawę *Światło Historii. Górny Śląsk na przestrzeni dziejów*. Wyniki audytu były podstawą do wprowadzenia korekt obejmujących: uzupełnienie tabliczek brajlowskich w wybranych miejscach, w ciągach komunikacyjnych, uzupełnienie uszkodzonych linii prowadzących, wprowadzenie we wskazanych miejscach oznaczeń kontrastowych na schodach oraz poręczach. W 2017 r. Muzeum Śląskie uczestniczyło również w projekcie Rajd bez Barier, w którym zostało zaliczone do najlepiej udostępionych instytucji w Polsce i nagrodzone sfinansowaniem wybranych działań z zakresu dostępności.

W pozostałych jednostkach, w okresie objętym kontrolą, nie przeprowadzono audytu dostępności dla osób starszych i niepełnosprawnych,

(Dowód: akta kontroli str. 6-64, 68)

W Urzędzie nie opracowano kompleksowego planu działań zmierzających do poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych i nie opracowano kompleksowego planu usuwania w nich barier architektonicznych.

Według informacji uzyskanych w toku kontroli dwie jednostki organizacyjne posiadały strategię, projekt, w którym ujęto zamierzenia odnośnie działań na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej i usuwania z niej barier. Muzeum Zamkowe w Pszczynie opracowało „Strategię Rozwoju Muzeum Zamkowego w Pszczynie na lata 2012-2020”, w którym ujęto przystosowanie wszystkich przestrzeni muzealnych do potrzeb osób niepełnosprawnych. Śląskie Centrum Wolności i Solidarności przygotowało projekt koncepcyjny przebudowy obiektu i udostępnienia dwóch poziomów budynku dla osób niepełnosprawnych.

W swoich wyjaśnieniach Dyrektor Wydziału Zdrowia i Polityki Społecznej odniosła się zarówno do przyczyn nieprzeprowadzenia audytu większości jednostek w zakresie dostępności dla osób starszych i niepełnosprawnych, jak

³¹ W ustalonych przez Zarząd Województwa Śląskiego wykazach jednostek organizacyjnych Województwa Śląskiego (Uchwałą Nr 2320/225/V/2017 z dnia 7 listopada 2017 r.) zamieszczono: 28 jednostek oświatowych, 15 innych jednostek, 68 wojewódzkich osób prawnych Województwa Śląskiego, 2 podmioty, co do których Województwo Śląskie pełni rolę współorganizatora, 18 spółek z udziałem Województwa Śląskiego.

³² www.katowice.bezbarier.info.

i do niesporządzenia kompleksowego planu działań na rzecz poprawy dostępności budynków zajmowanych przez te jednostki. Zwróciła m.in. uwagę na prawny obowiązek zapewnienia *dostępności, możliwości dotarcia poruszania się i użytkowania urządzeń* przez właścicieli i zarządców budynków. Zapewniła, że *jednostki Samorządu Województwa dbają o stopniowe usuwanie (łagodzenie) barier w odniesieniu do poszczególnych nieruchomości, a działania te są zależne oczywiście od możliwości budżetowych*. Natomiast Kierownik Referatu w Biurze ds. Planowania Przestrzennego poinformowała m.in., że Urząd podjął się w 2017 r. wypracowania zapisów trójstronnego porozumienia pomiędzy Stowarzyszeniem Aktywności Obywatelskiej „Bona Fides”, Stowarzyszeniem Wspierania Organizacji Pozarządowych MOST a Urzędem w sprawie zasad przeprowadzenia monitoringu stopnia wdrożenia Konwencji ONZ o prawach osób niepełnosprawnych. Projekt będzie realizowany w oparciu o „Metodologię prowadzenia monitoringu działań jednostek administracji pod kątem realizacji prawa osób niepełnosprawnych zawierającą minimalne wymogi dla przeprowadzenia tego monitoringu, w tym projekt narzędzi do wykorzystywania przez projektodawców przy prowadzeniu ww. monitoringu” opracowaną przez Ministerstwo Rodziny, Pracy i Polityki Społecznej, we współpracy z Biurem Pełnomocnika Rządu ds. Osób Niepełnosprawnych. Według wyjaśnień, w ramach projektu planuje się przeprowadzenie działań monitorujących stopień realizacji praw osób niepełnosprawnych przez zespół Monitoringowo - Weryfikujący. Przeprowadzenie monitoringu jest planowane w okresie od dnia zawarcia porozumienia do 14 grudnia 2018 r., a jego wyniki zostaną przedstawione w formie raportu.

(Dowód: akta kontroli str. 138-140)

Ustalone
nieprawidłowości

W działalności kontrolowanej jednostki w przedstawionym wyżej zakresie stwierdzono następującą nieprawidłowość:

Urząd nie dokonał całościowej, z uwzględnieniem wskaźników jakościowych i ilościowych wytypowanych jako narzędzia potwierdzające wdrożenie określonego rodzaju zadania, oceny realizacji *Programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych 2016*, przez co nie posiadał pełnej informacji o skuteczności działań podejmowanych na rzecz osób niepełnosprawnych w ramach tego programu.

Według wyjaśnień Dyrektor Wydziału Zdrowia ocena programu była dokonywana w oparciu o *materiały sprawozdawcze przekazywane do PFRON, w których przedstawiano poziom wydatkowania środków PFRON na inwestycje w obiektach służących rehabilitacji*.

W ocenie NIK, ograniczony zakres danych prezentowany w kwartalnych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych o zadaniach zrealizowanych ze środków PFRON nie zapewniał całościowej oceny realizacji tak istotnego programu.

(Dowód: akta kontroli str. 86, 126-135, 138)

Ocena cząstkowa

W Urzędzie nie opracowano uniwersalnych narzędzi wspomagających inne podmioty, w tym gminy i powiaty w działaniach na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych. Urząd nie posiadał informacji o realizacji na terenie województwa działań na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej, ujętych w *Programie wyrównywania szans 2016* oraz nie dysponował kompleksowymi informacjami o dostępności dla osób starszych i niepełnosprawnych wojewódzkich samorządowych jednostek organizacyjnych. W większości z nich nie przeprowadzono audytu występujących barier architektonicznych. Nie opracowano ponadto kompleksowego planu działań zmierzających do usuwania barier architektonicznych w celu poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych w tych jednostkach.

Jednocześnie Urząd podejmował działania na rzecz poprawy dostępności przestrzeni publicznej dla osób starszych i niepełnosprawnych oraz wspierał w tych działaniach inne podmioty, w tym gminy i powiaty województwa śląskiego poprzez dofinansowanie usuwania barier w obiektach publicznych, w których prowadzono rehabilitację osób z niepełnosprawnością, w tym w wojewódzkich samorządowych jednostkach organizacyjnych, w ramach wojewódzkiego programu wyrównywania szans osób niepełnosprawnych.

V. Pozostałe informacje i pouczenia

Prawo zgłoszenia
zastrzeżeń

Wystąpienie pokontrolne zostało sporządzone w dwóch egzemplarzach; jeden dla kierownika jednostki kontrolowanej, drugi do akt kontroli.

Zgodnie z art. 54 ustawy z dnia 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli³³ kierownikowi jednostki kontrolowanej przysługuje prawo zgłoszenia na piśmie umotywowanych zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, w terminie 21 dni od dnia jego przekazania. Zastrzeżenia zgłasza się do Dyrektora Delegatury NIK w Katowicach.

W przypadku wniesienia zastrzeżeń do wystąpienia pokontrolnego, termin przedstawienia informacji liczy się od dnia otrzymania uchwały o oddaleniu zastrzeżeń w całości lub zmienionego wystąpienia pokontrolnego.

Katowice, dnia 6 lutego 2018 r.

Najwyższa Izba Kontroli
Delegatura w Katowicach

Kontroler
Stefania Zalewska
Główny specjalista kontroli państwowej

.....
podpis

³³ Dz. U. z 2017 r., poz. 524, zwanej dalej „ustawą o NIK”.